

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา ข้อสังเกตและนัยทางนโยบาย

5.1 สรุปผลการศึกษา ข้อสังเกต

งานวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพส่งออกหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งชั้นสำคัญ และวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันการส่งออก รวมถึงปัญหาและแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันอุตสาหกรรมหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของไทยในตลาดจีน เนื่องจาก หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ เป็นส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ที่จีนนำเข้าจากไทยมากที่สุด

การศึกษาความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพส่งออกหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งชั้นสำคัญ จะใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) เป็นตัวชี้วัดและอาศัยการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) มาศึกษาปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของประเทศต่างๆโดยเป็นประเทศในกลุ่ม ASEAN ได้แก่ ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม สำหรับการศึกษาค้นคว้าและแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันส่งออกอุตสาหกรรมหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของไทยในตลาดจีนนั้น ได้ใช้วิธีการศึกษาบทความและงานวิจัยต่างๆ ตลอดจนการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาสามารถ สรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

5.1.1 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของ หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ ของไทย ไปจีน เทียบกับ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม ตั้งแต่ปี 2542 – 2551 พบว่า

ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์มีค่า RCA มากกว่า 1 โดยช่วงแรกปี 2542 – 2545 สิงคโปร์มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก สูงสุด ต่อมา ช่วงปี 2546 – 2547 ไทยเริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสูงกว่ามาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม แต่ยังคงต่ำกว่าฟิลิปปินส์ จนกระทั่งปี 2548 ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏสูงกว่าทุกประเทศในกลุ่ม การที่ค่า RCA ของไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่

ส่งออกหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ ไปยังจีนมีค่ามากกว่า 1 นั้นอาจจะมีสาเหตุมาจากประเทศเหล่านี้มีแรงงานที่มีฝีมือและมีทักษะจำนวนมากในการผลิตหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ อีกทั้ง อัตราค่าจ้างแรงงานยังไม่สูงนัก ประกอบกับ มีนักลงทุนต่างชาติได้เข้ามาดำเนินการผลิตพร้อมทั้งนำเทคโนโลยีการผลิต หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ ส่งผลให้ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ กลายเป็นผู้ผลิตและส่งออก หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติไปยังประเทศจีน แล้วนำเข้าคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีสูงในการผลิตจากประเทศจีน สอดคล้องตามตามทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของ Heckscher – Ohlin

ส่วนอินโดนีเซียและเวียดนาม ต่างก็เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตและส่งออกหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ ไปยังประเทศจีน (ค่า $RCA < 1$) ทั้งนี้ ตลาดส่งออกหลักของเวียดนามและอินโดนีเซีย คือ สิงคโปร์และญี่ปุ่น ตามลำดับ

5.1.2 ด้านการวิเคราะห์ ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันการส่งออก หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของประเทศ ไทยเทียบกับ ประเทศคู่แข่ง โดยใช้แนวคิดของ SWOT Analysis มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ พบว่า

จุดแข็ง ของการแข่งขันการส่งออก ในอุตสาหกรรม หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของประเทศ ไทย ได้แก่ อัตรา ค่าจ้างแรงงาน ยังค่อนข้างต่ำเมื่อ เทียบกับฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และมาเลเซีย แต่มีความสามารถและทักษะ มีฝีมือและความละเอียด อีกทั้งประสิทธิภาพแรงงานไทยยังสูงกว่าฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียและเวียดนาม คุณภาพของผลิตภัณฑ์อยู่ในเกณฑ์สูง มีการปรับเทคโนโลยีตามมาตรฐานสากล

จุดอ่อน ได้แก่ การเริ่มสูญเสียความได้เปรียบทางด้านต้นทุนการผลิตด้านค่าจ้างแรงงาน ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ระดับผู้บริหาร และระดับวิศวกร ด้ ่องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ และชิ้นส่วนในสัดส่วนที่สูง เนื่องจากขาดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมต้นน้ำ สำหรับนโยบายด้านกระบวนการขั้นตอน การผลิต เงินทุนและเทคโนโลยีขึ้นอยู่กับนโยบายของบริษัทแม่ที่เป็นกลุ่มทุนในต่างประเทศ ขณะเดียวกันการพัฒนาเทคโนโลยีก็ยังเป็นไปในขอบเขตที่จำกัดด้วยลักษณะอุตสาหกรรมที่ยังเป็นในรูปแบบของการรับจ้างผลิต ทำให้ไทยมีคู่แข่งทั้งในระดับบนและระดับล่างยกตัวอย่างเช่น มาเลเซีย และเวียดนาม รวมไปถึง การไม่มี Brand Name ของตนเองของผู้ประกอบการไทย

โอกาส ได้แก่ บริษัทต่างชาติมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาในไทยมากขึ้น มีอุตสาหกรรมสนับสนุนค่อนข้างมาก วัตถุดิบชิ้นส่วนย่อยที่ผลิตได้ในประเทศมีคุณภาพเป็นที่

ยอมรับ ภาครัฐบาลให้การสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมนี้ และมีมาตรการส่งเสริมการลงทุน จากต่างชาติให้เข้ามาตั้งฐานการผลิตเพื่อทำการส่งออก

อุปสรรค ได้แก่ อุตสาหกรรมสนับสนุนต่อเนื่องยังขาดช่วง ไม่มีการผลิตแบบครบ วงจร อุตสาหกรรมนี้มีการกระจุกตัว ของเทคโนโลยีในกลุ่มนักลงทุนข้ามชาติ ในขณะที่ ผู้ประกอบการไทยขนาดกลางและขนาดเล็ก ไม่สามารถผันตนเองมาเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย อุตสาหกรรมหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของ ประเทศไทยได้ เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ ขีดความสามารถในด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมสนับสนุน

5.1.3 ปัญหาในการเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันส่งออกของอุตสาหกรรมหน่วยเก็บ ข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของไทยไปยังจีน ได้แก่ ขาดแคลนแรงงานขาดระดับผู้บริหารและระดับ วิศวกรในสายการผลิต ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้เทคโนโลยีสูง การค้นคว้าวิจัยยังขึ้นอยู่กับ บริษัทแม่ มีการกระจุกตัวของการลงทุนจากต่างชาติ อุตสาหกรรมสนับสนุนมีไม่เพียงพอ และไม่ มีการผลิตแบบครบวงจรเมื่อเทียบกับประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ส่วนแนวทางในการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันส่งออก หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ ของไทยไปจีนของ ภาครัฐบาล ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความชำนาญมากขึ้นโดยมอบทุนให้แก่ผู้ที่ ต้องการศึกษาในอุตสาหกรรมนี้ การส่งเสริมการค้นคว้าและวิจัยด้วย การสนับสนุน ด้านเงินทุน การส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สนับสนุนอุตสาหกรรม หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ โดยร่วมมือกับภาคเอกชน

5.2 นัยทางนโยบาย

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมส่งออกหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผล อัตโนมัติไปยังประเทศจีน พบว่า ปัจจุบัน แม้ภาครัฐบาลจะมีมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมนี้แต่ ผู้ประกอบการก็ยังประสบปัญหาใน ด้านแรงงาน การพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้า ด้านอุตสาหกรรม สนับสนุน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันส่งออก หน่วย เก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติของไทยไปจีนเพิ่มเติม ดังนี้

5.2.1 ด้านแรงงาน การขาดแคลนแรงงาน ในสายการผลิต เมื่อเทียบกับประเทศ มาเลเซียและสิงคโปร์ที่แรงงานมีวิศวกรเป็นจำนวนมาก ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ คอมพิวเตอร์แห่งชาตินอกจากจะมีการมอบทุนการศึกษา และการบรรจุหลักสูตรการศึกษาทั้งใน ระดับมหาวิทยาลัยและระดับอาชีวศึกษาแล้วควรจะต้องจัดให้มีอบรมความรู้ต่อเนื่องตลอดทั้งปี เช่น

ผ่านการศึกษา E- Learning ควบคู่ไปกับการฝึกอบรมภาคปฏิบัติด้วยการจ้างผู้ชำนาญทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ผู้ที่สนใจและผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมสามารถเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้อง รั้งกับ สภาพเศรษฐกิจและการพัฒนา อุตสาหกรรม ที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้ Knowledge Intensive ในอนาคต

5.2.2 การลดการพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้า เนื่องจาก การลงทุนขึ้นส่วน วัตถุดิบที่ใช้เทคโนโลยีสูงและเงินลงทุนเป็นจำนวนมากในประเทศไทยยังไม่มีเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งอย่าง สิงคโปร์ที่สามารถผลิต Wafer Fabrication ได้เองมานานแล้ว และยังคงต้องมีการพัฒนาคุณภาพของวัตถุดิบ ดังนั้น ภาครัฐบาลอาจจะทำการลงทุนในการผลิตวัตถุดิบนี้เอง ตลอดจนธุรกิจบริการที่มีความสำคัญ เช่น semiconductor testing โดยอาจจะให้ภาคเอกชนเข้าใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบให้ได้มาตรฐาน ช่วยให้ผู้ผลิตวัตถุดิบในประเทศเกิดการปรับปรุงคุณภาพวัตถุดิบตรงตามที่คุณภาพที่ผู้ผลิตหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติต้องการ ซึ่งจะเป็นช่วยลดการนำเข้าวัตถุดิบสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมและ เพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอย่างอินโดนีเซียและเวียดนามที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ ขณะที่ สิงคโปร์และมาเลเซียสามารถผลิตวัตถุดิบที่มีมูลค่าเพิ่มสูงเองได้แล้ว

5.2.3 ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุน การพัฒนาอุตสาหกรรม หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ ไปสู่อุตสาหกรรมต้นน้ำ ควรจะมีการส่งเสริม ผู้ประกอบการ รายย่อยในอุตสาหกรรมสนับสนุนของไทยผ่านโครงการ SMEs เพื่อให้เกิดเครือข่ายอุตสาหกรรมสนับสนุนมากขึ้น เป็นการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม นอกจากนั้น ต้องมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมปลายน้ำที่ใช้หน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติเป็นส่วนประกอบ สำคัญ เพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และมีรายได้จากการขยายตลาดส่งออกมากยิ่งขึ้น ซึ่งในอนาคตหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติมีแนวโน้มจะถูกนำไปใช้ในอุปกรณ์ consumer electronics หลายประเภทมากขึ้น เช่น Personal Video Recorder (PVR), Digital Video Recording (DVR), Games Console, MP3, GPS Navigation, Digital Camera, Palmtop, Smart Phones เป็นต้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสิงคโปร์และมาเลเซียที่มีอุตสาหกรรมสนับสนุนในประเทศอยู่เป็นจำนวนมากได้

5.3 ข้อจำกัดของการศึกษาและข้อเสนอแนะในการศึกษาเพิ่มเติม

5.3.1 การที่ค่า RCA ของประเทศเวียดนาม และอินโดนีเซียมีค่าน้อยกว่า 1 นั้น เนื่องมาจาก ข้อจำกัดของดัชนีที่ไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดจากปัจจัยใด นอกจากนี้ การที่ประเทศต่างๆ ที่ทำการศึกษามีค่า RCA ที่ลดลงอาจไม่ได้แสดงถึงความสามารถในการแข่งขันที่ลดลงเสมอไป แต่สาเหตุที่ค่า RCA ลดลงอาจเป็นผลมาจากประเทศมีการส่งออกสินค้าที่หลากหลายมากขึ้น มูลค่าการส่งออกรวมจึงมากขึ้นส่งผลให้ค่า RCA ลดลงได้เช่นกัน

5.3.2 การวิเคราะห์ SWOT ในการศึกษาครั้งนี้พิจารณาแต่เพียงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันส่งออก มิได้พิจารณาถึงปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ สังคมและการเมือง เช่น ผลจากความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง เกิดการประท้วงปิดสนามบิน สุวรรณภูมิ ทำให้ไม่สามารถส่งออกหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติได้ทันตามคำสั่งซื้อ

5.3.3 การศึกษาในครั้งนี้ได้มุ่งเน้นศึกษาแต่ เพียงประเทศคู่แข่งใน กลุ่ม ASEAN เท่านั้น มิได้ทำการศึกษาประเทศคู่แข่งอื่นที่มีศักยภาพในตลาดจีน ดังนั้น การศึกษาในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาประเทศคู่แข่งในตลาดจีนที่มีศักยภาพต่อไทย นอกจากประเทศในกลุ่ม ASEAN เช่นประเทศเกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น เนื่องจากเป็นประเทศที่จีนมีการนำเข้าหน่วยเก็บข้อมูลประมวลผลอัตโนมัติ เป็นอันดับ 5 และอันดับ 8 (World Trade Atlas, 2009b) และเป็นประเทศที่มีเทคโนโลยีการผลิตสูงกว่าไทย ซึ่งหากอนาคตประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไประดับที่สูงกว่าในปัจจุบันก็ต้องเผชิญกับคู่แข่งที่มีเทคโนโลยีสูงกว่าได้

5.3.4 การศึกษาในครั้งนี้ได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการรายใหญ่เพียง 2 ราย มิได้มี การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการขนาดปานกลางและขนาดเล็ก และเนื่องจากข้อมูลบริษัทอื่นๆ ค่อนข้างหาได้ยากเพราะแต่ละบริษัทถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นความลับจึงไม่ยินยอมให้สามารถนำมาเปิดเผย ต่อสาธารณชนได้ ดังนั้น ถ้าผู้ที่สนใจศึกษาในหัวข้อนี้สามารถเข้าไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรายใหญ่อื่นๆ รวมถึงผู้ประกอบการขนาดปานกลางและขนาดเล็ก ก็จะสามารถทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความน่าสนใจและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น